

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII“, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădețul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gheria), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Fosman), Steana, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnăveana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 80—, pe 1/2 an K 40—

Director și redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 40 fileri.

Sumarul:

Cătră cetitori. — „Banca Agrară“. — Pentru Moți și Munții-Apuseni — Directorul Cosma. — Dela „Solidaritatea“. — Chestiunea asigurărilor sociale. — Influența războiului asupra piețelor financiare. — *Cronică*: Un atentat urât. Deosebirea între stampilele false și cele adevărate. Director executiv la banca comercială «Arădana» din Arad. Congres financiar internațional. Delegați permanenți lângă Camerele de comerț și industrie. Congresul economic. Emisiune de hârtie-moneta. Consiliul superior economic. Școli tehnice. Interzicerea tranșăunilor miniere și industriale în vechiul regat. Necrolog. — *Convocare*.

Cătră cetitori.

Din cauza grevei culegătorilor tipografi din orașul nostru Revista n'a putut apărea în ultimele 4 săptămâni. Aplanându-se conflictul și culegătorii reluând lucrul la începutul acestei săptămâni, continuăm a apărea.

Banca Agrară.

La alt loc a Revistei noastre publicăm prospectul de fondare a «Băncii Agrare», ce ia ființă în temeiul proiectului de lege pentru reforma agrară votat de Marele Sfat Național și sancționat și de Majestatea Sa Regele.

«Banca Agrară» la a căreia înfăptuire chiamă prospectul marele public românesc, așezămintele noastre financiare, corporațiile noastre bisericesti etc. va fi, prin capitalul ei, cea mai mare, și prin menirea ei, cea mai importantă instituție financiară, ce am avut vre-odată noi Românii de dincoace de Carpați. Ea este chemată să înlesnească executarea

legii pentru reforma agrară, împroprietărirea celor lipsiți de pământ și să fie îndrumătoarea și sprijinitoarea politicii agrare din viitor a acestui colț de țară.

Importanța noii fondări se reoglindește și din lista fondatorilor. Băncile noastre mai mari, din toate ținuturile, în frunte cu «Solidaritatea», ca reprezentanta totalității băncilor noastre; toate Consistoarele noastre de ambele confesiuni, și numeroși fruntași ai vieții noastre publice din diferitele ținuturi, și-au dat mâna pentru înființarea «Băncii Agrare» și contribuie cu capitalurile lor la adunarea capitalului ei.

Statul însuși contribuie în măsură însemnată la înființarea acestei bănci, când îi pune la dispoziție, pentru înlesnirea operațiunilor împreunate cu exproprierea și împărțirea cu pământ, jumătate a capitalului ei social, adică suma de 25 milioane Lei fără dobândă, precum și obligațiunile de răscumpărare a pământului în sumele necesare.

Pornită înființarea «Băncii Agrare» sub astfel de auspicii, ne împlinim numai o datorie față de băncile noastre, față de corporațiile noastre și față de marele public, dacă le îndemnăm să participe în măsura cea mai largă la subscripția deschisă, care le oferă nu numai puțința de a-și acuire hârtii de plasament bune, de viitor, cu rentabilitate garantată de minimal 5%, ci și prilejul — poate ultimul — de a-și salva coroanele, plata prețului acțiunilor fiind admisă și în Coroane, socotit Leul cu 2 cor.

Pentru Moți și Munții-Apuseni.

Este cunoscut tratamentul mașter, de care a fost împărțite, din punct de vedere economic și cultural, ținuturile românești din partea guvernelor stăpânitorilor noștri de ieri. Copiii desmierdați ai acestora au fost totdeauna Săcuii, «apărătorii hotarelor dela răsărit». Pentru aceștia guvernele maghiare au împărțit, cu mână largă, din vistieria țării, la care contribuam și noi din greu, toate bunătățile. Le-a înființat școli populare și profesionale, le-a creat fabrici și stabilimente industriale, spre a le oferi prilej de muncă și câștig; le-a dăruit vite pentru îmbunătățirea rasei și promovarea economiei de vite; le-a înființat cooperative; în interesul lor a construit căi de comunicație nouă, spre a-i lega cu cealaltă parte a țării: cunoscuta cale ferată circulară săcuiască și pentru a da întregii «acțiuni săcuiești» unitatea necesară, guvernul maghiar a înființat în Târgul-Murășului, capitala săcuimii, o expoziție, un comisariat special guvernial, sub titlul de «Székelykirendeltség» cu cele mai largi puteri și având la dispoziție mijloace bănești aproape ilimitate pentru ajutarea și ridicarea bunăstării materiale a Săcuilor, atât ca indivizi, cât și ca totalitate. Și în vremea Săcuilor se bucurau de toate favorurile stăpânirii și întreagă protecția statului, ținuturile românești erau total neglijate, sub toate raporturile, lăsate pradă întunecului, sărăciei și exploatării veneticilor de tot soiul iar poporul nostru din Bihor, Hunedoara și Munții-Apuseni nevoit a lua toiașul pribegiei, aceștia din urmă cântând înduioșătoarea «Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă 'n poartă».

Acum s'au ivit zorile unor zile mai bune și pentru populația română baștinasă din județele amintite. Un început bun pentru repararea nedreptăților, ce s'au comis în trecut față de acest popor a făcut Consiliul nostru dirigent. A instituit în Abrud o expoziție generală a sa sub numirea de «Comisariatul guvernial al Munților-Apuseni». Acest comisariat este chemat să fie și să devină ceea ce a fost pentru Săcui expoziția săcuiască. De cercul lui de activitate aparțin toate acele ținuturi din județele Alba-inf., Turda-Arieș, Cojocna, Bihor, Arad și Hunedoara, cari în urma referințelor topografice formează un teritoriu cu relațiuni economice specifice și cari din punct de vedere legislativ și al executivei reclamă dispoziții speciale.

Comisariatului nou înființat îi este rezervat un vast teren de activitate prin atribuțiile, ce-i revin, ca promotor a bunăstării și propășirii economice și culturale a populației de pe teritoriul său. Atribuțiile speciale ale Comisariatului sunt:

a) îngrijirea pentru alimentarea populației prin organele instituite spre acest scop;

b) a prezenta propuneri pentru regularea raporturilor de proprietate pe baze juste conform principiilor moderne;

c) dezvoltarea industriei miniere și de piatră;

d) regularea pășunilor, pădurilor și a folosințelor lor, conform normelor existente, dezvoltarea industriei de lemn;

e) dezvoltarea pomării și grădinaritului, valorizarea rațională a recoaltelor;

f) îngrijirea în mod sistematic a cultivei de vite;

g) a prezenta propuneri pentru crearea de instituțiuni de salubritate publică;

h) sprijinirea inițiativei particulare în toate ramurile economice;

i) îngrijirea de sucrescență pe toate terenele vieții economice din toate părțile populației;

j) informarea în general și în special asupra tuturor referințelor de interes obștesc din Munții-Apuseni;

l) crearea și administrarea tuturor acelor organe și instituțiuni, cari promovează interesele de mai sus.

Este un program de lucru bogat. Realizarea lui cu bun succes reclamă forțe de lucru energice, devotate și pricepute. Să sperăm că Consiliul Dirigent va fi cu noroc la alegerea lor.

Directorul Cosma.

Cine nu-l cunoaște, în cuprinsul României mari, pe directorul «Albinei» Parteniu Cosma, azi pensionat, mai mult ca o jertfă și dânsul a înfăptuirii unității neamului? Unii, cari îl cunoșteau mai înainte numai din auzite, din gurile dușmanilor săi neputincioși, îl știau pe directorul Cosma ca pe un despot, care «dă cu pumnul 'n masă», când vrea să-și valideze principiile la Consistor, la «Albina» și preste tot în viața noastră publică. Dar, în schimb erau siliți să recunoască și dușmani și prietini, că Cosma Parteniu eră «cineva» în tot locul, unde se reclama prezența sa. Și de mai bine de o jumătate de secol de numele acesta se leagă sau cel puțin numele acesta nu lipsește din orice acțiune românească mai de seamă.

Puritan în adevăratul înțeles al cuvântului, căci putea fi ușor milionar și nu este, caracter ferm cu suflet nobil și simțăminte neaoșe românești, acesta îl caracterizează pe octogenarul Parteniu Cosma. Dar pe lângă acestea Cosma mai are o calitate tot așa de rară în zilele noastre, ba și altădată: o judecată clară și o minte ageră, care ani de-arândul a ținut în cenușe număroase nulități cu pretenții de fruntași ai vieții noastre naționale.

Acestea ni-au venit în minte când mai întâiu l-am văzut pe dl P. Cosma reîntors din lungă și de sigur la etatea aceasta nu ușoară sa pribegie.

Căci, se știe, acum 4 ani dl Cosma presimțind, ba fiind, de sigur, convins de evenimentele, ce erau să urmeze, deși fără alt păcat decât doar al con-

știentei împliniri a datorințelor sale de Român în toată viața sa, a fost silit să se refugieze din Sibiu resp. n'a putut să se mai înapoieze din vechiul regat și de atunci a fost și dânsul un pribeag ca mulți alții.

Iar împrejurările de pe atunci, ajutate, și în parte create de câțiva mici răutăcioși de pe aici, între cari unii chiar de dânsul puși în picioare, au crezut de bine să-l convingă, că este mai bine să-și ceară pensionarea dela «Albina». Ne gândeam atunci la povestea cu leul rănit și bolnav. Toți neputincioșii de mai înainte se credeau chemați să refacă ceva pe urma dânsului nesiindu-se a se atinge acum și de caracterul său integru.

Dar vremea trece! După 4 ani de pribegie figura simpatică și caracteristică în felul său a directorului Cosma a apărut iar la Sibiu. Puținii, dar cu atât mai răutăcioșii bărfitori au și uitat că au fost cândva astfel, iar bătrânul cu sufletul încă tânăr fără a se gândi poate la o reparație, ce i s'ar cuveni, trece zimbînd de mulțămire că i-a fost hărăzit să fi fost deputat naționalist în Ungaria și acum senator la București, în România întregită.

Să trăiți Domnule Director și Bine ați venit!

Dela „Solidaritatea“.

În legătură cu depeșa și circularul adresate zilele trecute băncilor-membre a însoțirii noastre în chestiunea fondării «Băncii Agrare», venim a mai comunica, că deși termenul de subscripțiune fixat în «Prospect» a expirat, subscripțiuni se pot face și mai departe la «Solidaritatea» și la băncile fundatoare indicate în prospect, cari au luat asupra-le, sume mai importante, spre distribuire între clienți. «Solidarității» îi sunt rezervate, din capitalul de 50 milioane Lei, 8 milioane Lei, ce se pune la dispoziția băncilor-membre. Acestea vor putea reține pentru sine ca plasament propriu, până la 25% ale capitalului social calculat în Lei. Restul acțiunilor va fi a se ține la dispoziția publicului.

În felul acesta se dă puțința cercurilor celor mai largi să ajungă la aceste acții, cari promet a fi deja în viitorul apropiat niște efecte foarte rentabile și căutate. Contravaloarea acțiunilor, ce băncile membre a «Solidarității» le subscriu prin mijlocirea aceasta, resp., din stocul de 8 mil. Lei pus la dispoziția «Solidarității», pot fi reținute deocamdată și până la reclamare la băncile subscriitoare, în favorul «Solidarității», pe lângă dobânda în vigoare de prezent la băncile respective.

Chestiunea asigurărilor sociale.

Cu ziua de 11 Oct. a intrat în vigoare pe teritoriul guvernat de Consiliul Dirigent Român dispoziții nouă cu privire la asigurarea salariaților industriali și comerciali pentru caz de boală și accident.

Anume un decret Nr. XIX, de data 1 Octomvrie a. c., emis de Resortul Ocrotirilor Sociale, pune asigurările muncitorești de până acum, pe baze mai largi, introducând obligativitatea asigurării pentru toți salariații angajați, fie definitiv, fie provizor, auxiliar sau transitor la meserie, întreprindere, exploatare, instituții comerciale sau industriale, fără considerare la sexul, etatea sau dreptul de cetățean al salariatului.

Decretul amintit modifică art. de lege XIX:1907 și ordonanța ministrului ungar Nr. 4790 M. E., desființează oficiul de stat pentru asigurarea muncitorilor, casele de ajutor și asigurare ale muncitorilor mineri, casele fabricilor de tutun, cassa centrală a muncitorilor și servitorilor agricoli și casele de ajutor pentru caz de boală ale întreprinderilor. În locul acestora înființază *Cassa centrală pentru asigurările sociale*, cu casse cercuale în diferite centre, sub a cărei supraveghiere și îndrumare trece și Cassa de asigurare a căilor ferate, care își va continua activitatea conform normelor de până acum.

Anume s'a abrogat, prin art. 1 al Decretului amintit:

1. Legea minerilor, promulgată prin decretul imperial din 23 Maiu 1854 Cap. X. §§-ii 210—214, despre casele minere de asigurare.

2. Art. XIV 1891, despre ajutorarea salariaților din industrie și fabrici pentru caz de boală, în partea ce privește casele de asigurare ale fabricilor de tutun.

3. Art. XVI 1900 despre casele de ajutor pentru muncitori și servitori agricoli.

4. Art. XIV 1902 despre întregirea art. XVI 1900.

5. Art. VIII 1912 despre întregirea legilor XVI 1900 și XIV 1902, privitor la cassa centrală de ajutor pentru muncitori și servitori agricoli.

6. Decrete, ordonanțe, sau statute, cu referință la legile abrogate susmenționate.

7. §-ii 154—155 din art. XIX 1907.

8. §-ii 138—153 din art. XIX 1907, privitor la casele de ajutor pentru caz de boală ale întreprinderilor.

Activele și pasivele casselor desființate trec asupra casselor cercuale pentru asigurările sociale.

Drepturile speciale câștigate de către muncitorii mineri și muncitorii și servitorii agricoli, pentru a putea beneficia de pensii de invaliditate din boală, de pensii de bătrânețe, sau rente pentru urmași rămân în vigoare. Membrii vor continua cotizațiile la casele cercuale pentru asigurările sociale, iar fondurile destinate acestui scop special vor fi administrate separat.

«Cassa centrală pentru asigurările sociale» are atribuțiile fixate în §§ 110—117 din art. XIX:1907 și este pusă în toate organele sale sub supraveghierea și controlul Resortului Ocrotirilor Sociale.

Privitor la obligativitatea asigurărilor art. 8 și 9 conține următoarele dispoziții:

ART. 8. Dispozițiunile Art. XIX : 1907 și ordonanței Nr. 4790 din 1917 M. E. privitoare la obligamentul și îndreptățirea de asigurare prin casele cercurale pentru asigurările sociale, se modifică — pe lângă schimbările prevăzute în articolele precedente — precum urmează:

Este obligatoare — neadmițând îngrădire întemeiată pe fixarea limitei de câștig la an sau zi — asigurarea de boală pentru toți salariații angajați, fie în chip permanent, fie provizoriu, auxiliar sau transitoriu, la meserie, întreprindere, exploatare, instituție comercială sau industrială, menționată în §-ii 1 și 2 din Art. legii XIX : 1907, fără a considera sexul, etatea sau dreptul de cetățean al salariatului.

ART. 9. Este obligatoare asigurarea pentru caz de accident — neadmițând îngrădire întemeiată pe fixarea limitei de câștig la an sau zi — pentru salariații angajați, fie în chip permanent, fie provizoriu, auxiliar sau transitoriu, la una dintre întreprinderile, uzinele sau lucrările notate taxativ în §-ul 3 din Art. XIX : 1907, fără a considera sexul, etatea, sau presupunând reciprocitatea — dreptul de cetățean al salariatului.

Art. 12. scutește de cotizații pe membrii asigurați, cari au 5 sau mai mulți copii, pe tot timpul cât grijesc de întreținerea și creșterea a cel puțin trei copii, fără salariu, plată sau câștig propriu.

Cotizația membrilor asigurați se fixează în raport cu categorii de plată zilnică, cari sunt I—X dela salariu sau plăți dela K 3—48. Plata medie pe zi face K 2 — K 44 și cotizația asigurării pentru boală este 4% din plata zilnică medie.

Ordonanța completă a apărut în Nr. 59 dela 11 Oct. a. c. a «Gazetei Oficiale».

Influența războiului asupra piețelor financiare.

«Le Rentier» publică un interesant studiu, al lui Alfred Neymark asupra influenței războiului asupra pieței valorilor mobiliare. Redăm din el următoarele:

1. Deprecierea suferită de titlurile mobiliare, reprezentate prin rente, acțiuni, obligațiuni, a fost mai puțin importantă decât ar fi fost de temut și decât s'a așteptat înainte de război. Asupra unui mare număr de titluri, deprecierea suferită în al doilea semestru din 1914, apoi 1915 și 1916, a fost atenuată prin puternica îmbunătățire ce a urmat ofensivei victorioase dela Marna și s'a accentuat dela armistițiu încoace;

2. Importante plus-valori pot fi constatate la un anumit număr de titluri; ele atenuiază, dacă se evaluează întreg portofoliul mobilier francez, deprecierea suferită de alte titluri;

3. Fondurile și titlurile rusești, turcești, și bulgărești și austro-ungare sunt acele care produc până

acum deprecierea cele mai importante în dauna economiilor naționale franceze. Spunem intenționat depreciere, iar nu pierdere, pentru că sperăm că aceste depreciere nu sunt definitive;

4. În toate țările — afară de rare excepții — coborârea cursurilor a fost generală; ea a fost mai neînsemnată în țările neutre; în țările inamice, în Germania și Austro-Ungaria, acestea sunt enorme, dezastroase. Vom arăta ulterior, în studii comparative între mai multe țări, cari au fost categoriile de titluri cari au suferit mai mult sau mai puțin;

5. Valuta — sau mai bine zis valutele — au fost și sunt încă una din marile preocupări ale lumii comerciale și financiare. Scumpetea prețurilor, creșterea costului traiului, mărirea salariilor, urcarea prețurilor tuturilor, metalelor și materiilor prime, etc., situațiunea bugetară, monetară, fiduciară în mai toate țările au provocat și mai provoacă preocupări. La aceste evenimente economice, la care se adaugă restricțiile și interzicerile de import și export, raritatea și lipsa mijloacelor de schimb și de plată între țări debitoare și creditoare și vice-versa, au exercitat și mai exercită o influență dominantă asupra cursurilor fondurilor de stat și valorilor de bursă;

6. Perturbările provocate pe piața valorilor mobiliare de război din 1914 au fost mai grave și mai întinse decât cele suferite în toate războaiele precedente, inclusiv cel dela 1870.

Ele sunt tot atât de grave ca și cele cauzate de krachuri, cu toate că există între ele o deosebire esențială. Un război e un fapt extrinsec, independent de buna sau rea situație a unei societăți, a unei întreprinderi, a unei valori; acest fapt extrinsec dispărând, societatea își poate relua mersul normal, cu timpul.

Un krach e un fapt intrinsec, datorat speculațiunii, proastei situații a unei întreprinderi, greutăților sale comerciale, financiare, urcării exagerate a cursurilor. După un astfel de eveniment, o țară își revine cu greu.

7. Din punct de vedere economic și financiar mondial, un fapt capital s'a născut din război: Statele-Unite au devenit împărțitorii creditului în Europa și în lumea întreagă. Ele posedă cea mai mare cantitate de metale transformate în bani, de credite, de creanțe asupra statelor și particularilor. Ele au devenit acum ceea ce Franța era înaintea războiului: creditori peste tot locul; debitori nicăieri. Ce vor face ele cu aceste enorme resurse și disponibilități?

Ele știu, mai bine ca orișicine, că acestea n'au valoare decât doar atâta vreme, cât sunt întrebuințate pentru a produce și a crea astfel capitaluri noi. După descoperirea Americii, Spaniolii erau plini de aur de sus până jos, însă erau lipsiți de toate cele. După ce își vor fi satisfăcut mai întâiu propriile lipsuri, Statele-Unite vor veni în ajutor, cu capitalurile lor, țărilor europene, cari le vor inspira încredere.

8. Încă un punct, care merită a fi relevat, e situația monetară, excepțional de strălucitoare, pe care războiul a creat o mai multor țări, cari până atunci fuseseră debitoarele Europei, și în special ale Franței, care în trecut era țara Canaanului pentru toate statele, cari aveau nevoie de împrumuturi și — ierte mi se expresia — vaca lor de lapte — aceste țări au devenit creditorii în Europa și ai Europei.

S'a văzut cum Franța, Marea-Britană, etc., au cerut să li se deschidă credite, și s'au împrumutat, sub o formă directă sau indirectă în Spania, Uruguay, China Japonia, etc.

Problema valutară.

(Urmare).

13. Teoria cantității.

(Vezi adausul Nr. 2).

Teoria cantității se numește legătura arătată în capitolele anterioare (7 și 8) între cantitatea¹ și celeritatea de circulație a banilor pe de-o parte și între situațiunea generală a prețurilor pe de altă parte. Așa numita teorie a cantității se poate exprima printr-o formulă matematică, cum arată aceasta și o desvoaltă pe scurt adausul 2. Discuția despre aceea, că oare teoria cantității este falsă sau este corectă, am putea o lăsa filosofilor, dacă aceea n'ar privi așa de aproape întreaga viața noastră național-economică și în special pe fiecare individ în parte. Fiind teoria cantității, așa cum o arătam noi, corectă, de aici urmează, că este posibil, ca prin mijloace valutare corespunzătoare să se formeze *astfel* situațiunea generală a prețurilor, ca aceasta să fie cât mai favorabilă economiei naționale. Dimpotrivă, fiind teoria cantității falsă, însemnează că nu există posibilitatea de mai sus.

Este de altfel mai presus de orice îndoială, că unui oficiu valutar de stat i-ar sta în putință să stăpânească fără rezervă situațiunea generală a prețurilor, dacă ar fi să se poată stabili în mod arbitrar *toate* acele mijloace, cari influențează prețurile. Acest lucru însă de sigur nu este posibil. Să luăm pe rând toate posibilitățile în această privință:

În ce privește *cantitatea banilor din circulație* într-o țară, guvernul acesteia are, sau poate avea de sigur putere nelimitată de dispunere. Dispozițiunile de opreliște ca de ex. acoperirea cu ștoc metalic, pot fi ușor schimbate sau delăturate cu totul.

Cantitatea banilor din circulație, statul, o poate ridica prin urcări de salare sau scăderea dărilor, prin reducerea etalonului la banca statului, prin răscumpărarea împrumuturilor de stat, etc. etc. Din contră

¹ Obicinuitele observații contra teoriei cantității sunt corecte, câtă vreme se vorbește numai de mulțimea (cantitatea) banilor din circulație. Aceeași teorie corespunde însă pe deplin împrejurărilor faptice, îndată ce se ia în combinațiune — pe lângă cantitatea — și celeritatea de circulație a banilor, așa cum tractăm noi chestiunea.

aceiaș cantitate a banilor din circulație se poate micșora, prin economisire la salare, urcarea dărilor, ori apoi prin ridicarea etalonului băncii de emisiune sau chiar prin sistarea totală a escontului, prin contractarea de noi împrumuturi de stat etc.

Asupra măsurii *celerității de circulație a banilor*, statul, între împrejurările de azi nu are nici o influință. Deodată cu creșterea încrederii întreprinzătorilor și a comercianților față de conjuncturi «à la hausse» crește și celeritatea de circulație a banilor, precum scade aceasta atunci, când încrederea lumii comerciale în aceleași conjuncturi nu există.

Asupra *cantității mărfurilor produse*, deci asupra producțiunii de asemenea are statul prea puțină influință, deși, e adevărat, că statul poate contribui la înviorarea și întărirea producțiunii anumitor articole prin înmulțirea banilor din circulație și deci indirect prin urcarea generală a prețurilor, sau prin vămuri și premii de export, prin ceeace, adevărat, încă se întetește producțiunea. Statul însă nu are directă influință precisă și hotărâtoare asupra producțiunii.

Măsura *circulațiunii de credit* (fără bani gata) aceasta din contră o poate influința statul în mod direct și hotărâtor prin competențe (dare) asupra celorlaltor și cambiilor.

Dar să vedem de ce putere poate dispune un oficiu valutar de stat? Poate el stabili situațiunea generală a prețurilor după bunul plac, câtă vreme dispune numai asupra a doi factori hotărâtori în această privință (cantitatea banilor și măsura folosirii mijloacelor de credit în circulație), nu și asupra celorlalți doi, tot așa de hotărâtori (celeritatea de circulație a banilor și măsura producțiunii de mărfuri)?

Pentru matematicul, care cunoaște formula dată în articolul 2, este afară de orice îndoială, că *statul este stăpânul absolut preste situațiunea generală a prețurilor*, atâta vreme, cât mărimile G și h , cari îi stau sub mână sa, vor putea fi în astfel de măsură alterabile, încât orice schimbare a celorlalte două mărimi neinfluențabile M și U să poată fi balansată.

Pentru laici de altă parte, dăm aici ca exemplu ușor de înțeles povestea lui Christen¹ despre corabia dirigeabilă.

Mișcarea corăbiei este influențată (cauzată) prin vânt, prin valuri, prin motorul corăbiei, sau prin pânze și prin cârmă. Asupra căror factori dintre cei înșirați poate dispune căpitanul? Asupra vântului și a valurilor de sigur, nu. Dar poate stăpâni în schimb motorul, pânzele și cârmă.

Se știe cu toate acestea că, cursa vasului (calea, direcția) o stabilește căpitanul în mod absolut, deși acesta nu are putere de dispunere asupra tuturor ci numai asupra unora din factorii hotărâtori în mersul corăbiei.

¹ Annalen des Deutschen Reiches 1916 pag. 104.

Da, exemplul cu corabia dirigeabilă ne învață încă și mai mult. Contrarii noștri se grăbesc să afirme că equațiunea lui Cristen e fără valoare deoarece mărimile M și U (cantitatea mărfurilor produse și celebritatea de circulațiune a banilor) nu se pot nici decum stabili prin statistică. Acest lucru însă pentru înfăptuirea practică a unei valute corăspunzătoare nici nu este necesar. Poate oare căpitanul să calculeze puterea vântului și a valurilor? Sau află el doară necesar să cunoască exact, în cifre, această putere? Nu! Li este suficient dacă cărmaciul ține vasul într'un curs anumit. Vrea să cotească la dreapta, pune cărma în stânga. Vrea la stânga, pune cărma în dreapta. Merge corabia prea repede, căpitanul dispune să se modereze activitatea motorului, sau să se strângă pânzele; merge prea încet, se dă ordin să se întetească funcționarea motorului sau să se desfacă pânzele.

Tocmai în chipul acesta urmează și un oficiu valutar conștient¹: l-se ordonă să țină situația generală a prețurilor neschimbată, el se va servi de busola sa, care este statistica de prețuri la mărfuri. Cearcă situația generală a prețurilor să se coboare, oficiul valutar respectiv va pune în mișcare astfel de factori, cari tind și silesc spre urcare, de ex. înmulțește banii din circulațiune sau ușurează circulația de credit. Observă tendința de urcare a prețurilor, va lucra invers.

Dacă și sub ce fel de condițiuni pot avea efectul recerut aceste mijloace ale oficiului valutar, aceasta vom arăta-o mai târziu.

(Va urmă).

CRONICĂ.

Un atentat urât s'a comis săptămânile trecute, împotriva cinstei dlui Ioan I. Lăpedatu, secretarul general dela Resortul de finanțe al C. D. Cu gândul de al compromite înaintea alegătorilor săi din cercul Nocrichului, ziarul «Tărănimea» din Sibiu, într'un articol tendențios, a prezentat pe dl Lăpedatu ca fiind în legătură cu o afacere de contrabandă, de 13 milioane Cor., ce au fost stampilate pe sub mână în Sibiu și confiscate de autorități.

Consiliul dirigent anchetând, la cererea dlui Lăpedatu, afacerea s'a constatat că numitul domn nu numai că nu are nici un amestec cu afacerea din chestiune, ci din potrivă a luat toate măsurile posibile pentru împedecarea abuzurilor.

În urma acestei constatări dl secretar general Lăpedatu a intentat proces pentru calomnie ziarului «Tărănimea» pentru articolul publicat.

Deosebirea între stampilele false și cele adevărate. S'a văzut din verificarea făcută de Resortul de finanțe asupra stampilelor false că răufăcătorii ne-

¹ O evidențiere și mai plausibilă la această comparație se poate vedea în exemplul din viață, dat în «adausul» 3.

știind semnele convenționale ale stampilei oficioase, au fost cu ușurință descoperiți.

Pentruca publicul să fie prevenit spre a nu se expune, dăm mai jos explicațiunile după care va ști cum să controleze stampilarea biletelor de bancă ungurești.

Semnele convenționale sunt în număr de trei și anume: 1) o crestătură în periferia stampilei, care merge până în dreptul piciorului al doilea al literei N din cuvântul «România»; 2) litera B din cuvântul *timbru*, are piciorul dela bază defect intenționat, așa că această literă, dă mai mult aparența literei R; 3) o cruce sub marca țării sub litera N, din cuvântul «sine», al devizei Nihil Sine Deo.

Toate stampilele în număr de 399 prezentate comisiei de verificare, au fost distruse prin turtire în fața și sub controlul resortului.

*

Director executiv la banca comercială „Aradana” din Arad a fost ales dl Ioan Moldovan, fost funcționar superior la banca «Victoria» din Arad.

Specialist distins, bărbat muncitor, cu vederi largi și cu praxă vastă nou alesul director de sigur va împlini așteptările legate de viitoarea sa activitate. «Aradana» se poate felicita de buna achizițiune, ce a făcut în persoana d-lui Moldovanu, iar noi ne exprimăm bucuria, că în fine vedem și la întreprinderile noastre un început de validitate a principiului fiecare la locul său.

*

Congres financiar internațional. În luna Ianuarie a. c. va avea loc în Elveția un congres financiar internațional pentru regularea chestiunii valutei. Inițiativa pentru convocarea acestui congres a pornit dela statele foste neutrale în războiul mondial și dela Banca Națională Elvețiană.

*

Delegați permanenți lângă Camerele de comerț și industrie. În baza referatului Resortului industriei și comerțului Consiliul Dirigent a hotărât instituirea câte unui delegat permanent lângă camerele de comerț și industrie, aflătoare pe teritoriul de sub conducerea Consiliului Dirigent. Delegații aceștia vor fi reprezentanții Resortului numit lângă camere și organele de legătură între acestea și resort. Ei sunt datori a lua parte la ședințele camerei și a contra-semna procesele verbale și au dreptul să suspendeze executarea decisiunilor luate în ședința, până la sosirea hotărării resortului industriei și comerțului. Delegații permanenți au mai departe obligațiunea să prezinte resortului dări de seamă bilunare asupra activității camerei, spre care scop sunt în drept a controla toate lucrările și a lua privire în toate scripțele camerei. Deodată cu dările de seamă delegații permanenți au să și prezinte resortului părerea și propunerile asupra măsurilor de luat în interesul promovării industriei și comerțului din circumscripția Camerei.

Delegații permanenți pentru camerele de comerț și industrie se numesc din partea șefului Resortului industriei și comerțului și beneficiază de o diurnă lunară de K 1,200—. În caz de nevoie ei își pot numi un secretar, care va fi încadrat ca funcționar al resortului industriei.

Congresul economic, ce eră să se țină la București la 16 crt. a fost din nou amânat, până la o dată pe care Ministerul Industriei și Comerțului o va fixa de comun acord cu Consiliul superior al Economiei Naționale.

Emisiune de hârtie-monetă. Ministerul de finanțe a luat hotărârea a face o emisiune de hârtie-monetă garantată de stat. Nu s'a fixat încă suma până la care se va ridica această nouă emisiune. Noile bilete nu vor fi puse în circulațiune însă decât în măsura nevoilor de numerar ale tezaurului public și în cantitate care să nu deprecieze circulația financiară și creditul intern al statului. Un decret-lege va autoriza Ministerul de finanțe, să facă această emisiune, formând în același timp baza legală care să asigure circulația normală a biletelor din noua emisiune. Este foarte probabil, că avându-se în vedere necesitățile schimbului de azi biletele vor fi emise și pentru valori mai mari decât 5 Lei, părăsindu-se de data aceasta caracterul vechilor emisiuni, cari cuprind biletele de 1, 2 și 5 Lei. Circulația în interior a noii hârtii monedă este obligatorie în limitele ce se vor fixa prin decretul care va autoriza emisiunea.

Consiliul superior economic. Consiliul superior al economiei naționale a fost convocat pentru ziua de 19 Noemvrie c. orele 4 d. a., în localul ministerului industriei și comerțului.

Din acest consiliu fac parte d-nii: Const. Garoflid, reprezentantul agricultorilor; Dr. St. Cerchez și D. D. Bragadiru, reprezentanți ai industriașilor; N. N. Zane, președintele Camerei de comerț București și Vasile Andreescu, președintele Camerei Craiova, reprezentanți ai comercianților; N. P. Ștefănescu și C. Neamțu, directori de bănci românești; ing. Al. Periețeanu, directorul general al C. F. R., Gh. Cipăianu, directorul general al împroprietărilor și cooperației sătești; Dr. I. N. Angelescu, directorul general al comerțului; Leonida Colescu, directorul general al statisticeii; Dim. Gheorghiu, directorul general al vămilor; C. Danielopol, delegatul Băncii Naționale a României; A. C. Cuza și Dr. C. D. Creangă, economiști; Vintila I. Brătianu și Anghel Saligni, ingineri; C. Nicolescu și Săndu Aldea, agronomi.

Din partea Ardealului d-nii Dr. V. Bontescu, M. Popovici, Dr. A. Vlad, I. I. Lăpădatu, și Stan Vi-drighin.

Școale tehnice. Pe lângă înființarea de numeroase gimnazii și școli profesionale s'au mai înființat:

1. Școale superioare comerciale în Brașov, Lipova, Hațeg. Cursuri comerciale de un an, pentru cei cari au terminat școalele populare sau civile, în Satulung și Săliște. 2. Școale pentru industria metalurgică în Cluj, Arad, Târgul-Mureș, Timișoara, Oradea-mare, Sătmăr, Brașov. 3. Școala pentru industria lănei, în Cislădie lângă Sibiu. 4. Școală pentru lustruirea de piatră: Zlatna. Pentru primirea în școalele industriale se cere absolvirea de 6 clase primare, sau 2 civile. Pentru școala metalurgică din Cluj, se cer 4 clase medii.

Interzicerea transacțiilor miniere și industriale în vechiul regat. Pentru a pune capăt speculațiilor, ce se făceau pe o scară întinsă de diferiți agenți cu bunurile miniere și industriale din vechiul regat un decret-regal de data 10 Oct. interzice în tot cuprinsul țării, până la 6 luni după încheierea păcii generale, orice transacțiuni și cesiuni referitoare la bunuri miniere și industriale.

Urmărirea valorii pradei de războiu. Suveranul a semnat nu de mult un decret în sensul căruia oricine, deținând materiale, animale sau obiecte de orice natură, cumpărate dela trupele inamice de ocupațiune în preajma plecării lor, sau părăsite de acele armate și cari în timpul deținerii lor a consumat sau înstrăinat acele materiale, fie cu titlu gratuit, fie cu titlu oneros, pe lângă penalitatea prevăzută de legile în vigoare, datorește Statului suma corăspunzătoare valorii lucrurilor consumate sau înstrăinate.

Organ-tele fiscale vor primi ordine direct dela ministerul industriei și comerțului pentru urmărirea sumelor ce se daoresc aceluși minister de pe urma materialelor declarate pradă de războiu și vor proceda la executare prin somațiune, sequestru și vinderea prin licitație a averii mobile și imobile a debitorului, întocmai ca pentru orice datorie pentru stat.

Astfel de dispoziții ar trebui luate și la noi din partea Consiliului Dirigent. Câte materiale, animale și alte obiecte aduse ca pradă de războiu din regat, de armata germană, nu au trecut și aici în proprietatea particularilor, mai ales neromâni, îmbogățind pe mulți fără muncă sau contra-prestațiune!

Necrolog. *Moise Derlosea*, cassar la banca «Furnica» Făgăraș a încetat din viață la 31 Oct. a. c.

— *Ioan Duma*, membru în direcțiunea institutului de credit și economii «Mureșana» din Reghin, a încetat din viață la 1 Noemvrie 1919.

Convocare.

P. T. membrii ai asociațiunii de consum «HANGYA» din Dobra sunt convocați prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară,

ce se va ține la 30 Noembrie st. n. a. c. la 2 ore p. m. în localul institutului de credit «Orientul» din Dobra, având a decide

Lichidarea asociațiunii ori transformarea ei în conformitate cu noua situație economică.

Dacă la datul de sus 30 Nov. nu se vor prezenta membrii de-ajuns, adunarea se va ține la 15 Decembrie crt. la timpul și locul zis, când apoi se vor lua deciziuni valide fără considerare la numărul membrilor prezenți.

Asociațiunea are în prezent 428 membri cu 695 părți fundamentale.

Dobra, 30 Octomvrie 1919.

Direcțiunea.

La „Albina“ institut de credit și de economii în Sibiiu află aplicare imediată

Mai mulți funcționari calificați și cu praxă :-: în afaceri de bancă și comerciale. :-:

Mai multe puteri de lucru auxiliare.

— Pot fi și femei. —

Invalizii de războiu vor fi preferați.

Ofertele provăzute cu copile atestatorilor și cu indicarea pretensiunilor de salariu sunt a se trimite sau prezenta în persoană la Direcțiunea Centralei în Sibiiu.

1-4

„FURNICA“

casă de economii, societate pe acțiuni în Făgăraș.

«Furnica», casă de economii, societate pe acții, Făgăraș, caută un funcționar harnic pentru postul de **Cassar**.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați de a-și înainta petițiunile dimpreună cu pretensiunile de salariu.

Făgăraș, la 25 Novembre 1919.

Direcțiunea.

Banca centrală

pentru industrie și comerț soc. pe acții

prin aceasta aduce la cunoștința P. T. acționari și public, că din **25 Noembrie st. n.**

și-a strămutat sediul

— delă Sibiiu la Cluj, — 1-2

unde și a deschis birourile în casele proprii: str. Deák Ferencz Nr. 6, lăsând la Sibiiu o filială în loc.

Direcțiunea.

„VICTORIA“

institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Arad.

«Victoria» institut de credit și economii în Arad publică concurs pentru ocuparea mai multor posturi de **funcționari și practicanți**.

Cererile ajustate cu copia eventualelor documente și cu indicarea pretensiunilor sunt a se adresa la Direcțiunea institutului.

„IULIA“

institut de credit și economii, soc. pe acții în Alba-Iulia.

Aviz.

Terminul pentru subscrierea acțiilor emisiunea a IV s'au prolongit până în 31 Decembrie 1919.

I. Acționarii vechi, cari au optat în termenul prospectului, și mai subscriu acții, plătesc pentru o acție 120 cor. plus 6 cor. spese de emisiune în ratele următoare:

30% și taxa de emisiune la subscriere.

30% în 31 Ianuarie 1920.

40% în 1 Martie 1920.

II. Acționarii noi plătesc pentru o acție 180 cor. și 20 cor. spese de emisiune în ratele și termenele sub I.

III. Acționarii vechi cari nu au optat în termenul prospectului plătesc pentru o acție 150 cor. în ratele și termenele sub I.

Alba-Iulia, în 12 Novembre 1919.

Direcțiunea.

Regatul România.

Consiliul Dirigent. — Resortul finanțelor.

Secția Datoria publică.

Nr. 253/1919.

Cluj, la 24 Nov. 1919.

AVIZ**pentru publicul, care solicită serviciile noastre**

și

ORDIN DE SERVICIU**pentru toți funcționarii secției I (Datoria publică) din Resortul Finanțelor a Consiliului Dirigent.**Noi, Șeful secției **Datoria publică** Resortul finanțelor Consiliului Dirigent.

Având în vedere adevăratul înțeles al Art. 90 din Legea despre constatarea și perceperea impozitelor directe,

Cunoscând incorectitatea și anomalia financiară care rezultă din faptul, că de prezent **singur statul mai este** acela, care face servicii gratuite în dauna tezaurului public, în timp ce la prestațiunile de servicii cerute pe seama publicului nu controlează în dreptățirea financiară a singuraticilor petenți la obținerea de servicii și beneficii de orice natură, iar funcționarilor de stat li-se răpește timpul cel mai prețios pentru reculegerea funcțiunilor de stat în vederea lucrărilor de consolidare și restaurare financiară a Statului, pentru care este de cea mai mare urgență **urmărirea, secestrarea și pedepsirea** tuturor restanțierilor de dare.

ORDONĂM:

1. Se interzice strict tuturor funcționarilor acestei secții de a face orice servicii pe seama particularilor, fie indivizi singuratici, fie reprezentanți de-ai persoanelor colective, cari nu probează cu livretul (cârticica) de dare, că și-au achitat toate dările până la sfârșitul trimestrului curent.

2. Sunt obligați funcționarii acestei secții, să pretindă dela toți particularii, cu cari vin în contact de serviciu: **să arete cârticica de dare înainte de a începe orice serviciu sau clarificare**, apoi în consecință să-i îndrume la achitarea urgentă a tuturor restanțelor de impozite până inclusiv trimestrul curent, arătându-le, că de astăzi înainte:

Statul nu mai poate face servicii gratuite.

3. Toți funcționarii, cari nu vor respecta, acest ordin elementar de morală financiară, care se cuprinde și în art. 90 din Legea despre constatarea și perceperea dărilor directe, ci vor continua a face servicii pe seama astorfel de persoane neoficiale din public, cari nu dovedesc cu cârticica de dare achitarea completă a tuturor restanțelor până la sfârșitul trimestrului curent, vor fi trași în cercetare discipli-

nară (dacă sunt definitiv), sau vor fi imediat dimiși din serviciu (dacă sunt provizori).

4. La rezolvarea tuturor actelor în legătură cu servicii și beneficii de acordat publicului, se vor invita toate autoritățile **statului, județelor, comunelor**, precum și toate autoritățile dependente de bugetul Statului, să aibă în vedere aceste măsuri, procedând în conformitate în conștiința datorințelor, ce au de împlinit în interesul Statului.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor

Șeful secției Datoria publică:

1-5

V. Vlaicu.**BANCA CENTRALĂ****pentru industrie și comerț soc. pe acții în Cluj**
caută de urgență

atât pentru Centrală, cât și pentru filiala din Sibiu și cele ce se vor deschide în proximal timp la Arad, Brașov, Oradea-mare, Timișoara, precum și în alte centre economice:

mai mulți funcționari superiori

versați în tot felul de afaceri bancare și comerciale.

Cassieri versați în afaceri de ghișeu (valute, efecte, arbitraj etc.)**Corespondenți**, abili de limba română, germană și maghiară.**Contabili** de I-a forță și**Funcționare** cu praxă bancară sau comercială.**Practicanți și practicante,****Dactilografe,****Arhivari,****Funcționari** pentru magazină.**Facturiști,****Comiși** din branșa de coloniale, droguerie, fierărie și manufactură.**Magazineri,****Servitori și băieți cursori,**

pe lângă beneficii lunare începătoare în total dela

Cor. 800—K 2,500—,

plus tantiema statutară.

Exclusiv elemente solide și de caracter ferm, să-și prezinte ofertele înzestrate cu copiile atestărilor și fotografiile, adresate către Direcțiunea Centralei la Cluj, str. Deák-Ferencz Nr. 6 sau a filialei la Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 6, sau să le trimită cu posta recomandată, indicând necondiționat pretenziunea de salar între limitele cifrelor indicate mai sus.

1-2

Direcțiunea.

„CORVINEANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Hunedoara.

PROSPECT.

Acționarii institutului de credit și economii, societate pe acții «CORVINEANA» în adunarea generală extraordinară ținută în Hunedoara la 5 Octomvrie n. 1919 a decis unanim urcarea capitalului societar dela Cor. 70,000.— la 500,000.— Cor., eventual la suma câtă se va subscrie prin emisia nouă de acții în valoare nominală de Cor. 100— autorizând direcțiunea cu executarea acestui concluz. Pe baza acestei hotărâri direcțiunea ofere subscrierea de acții nouă pe lângă următoarele condiții:

1. Acțiunile nouă vor purta Nrii dela 701 până la numărul maximal al acțiilor ce se vor subscrie.
2. Fiecare acționar eventual erezii justificați a acelora au dreptul de a semna după fieștecare acție avută două acții nouă, plătind de acție prețul de Cor. 120.—
3. Prețul unei acții pentru acționarii noi este Cor. 200.
4. Acționarii vechi pot se subscrie și mai multe acții de câte sunt stipulate în punctul 2 din acest prospect însă numai pe lângă prețul amintit sub punctul 3.
5. Din prețul de emisiune 100 Cor. se va adauga la capital, iar restul după de-tragerea speselor de emisiune se va adauge la fondul de rezervă al institutului.
6. Acționarii vechi sunt obligați pe lângă perderea dreptului de opțiune a-și insinua și a subscrie numărul acțiilor ce optează până la 31 Octomvrie 1919.
7. Pentru acționarii noi termenul de subscriere se fixează pe 30 Noemvrie 1919. Subscrierea se poate face zilnic în biroul institutului dela orele 9—12 și 3—5.
8. Prețul acțiilor se solvește întreg la subscriere după care sumă se compută 4% dobândă.
9. Cu începere dela 1 Ianuarie 1920 acțiunile noi vor intra în toate drepturile acțiilor vechi.
10. Direcțiunea este autorizată a selecționa în mod discreționar subscrierile de acții noi. Acest drept însă nu-l poate exercia față de subscrierile (optările) prevăzute în punctu 2 din prospect.
11. In caz de selecționare sumele plătite se vor restitui dinpreună cu interesele de 4% dela ziua plătirii.

Hunedoara, la 5 Octomvrie 1919.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1918		ACTIV		1919	
13/26 Oct.				18 Oct.	25 Oct.
802.533,099	315.154,980 178.575,450 — 6,389 308.796,280	} stoc metallic {	aur dep. (mon. și lingouri) { 315.154,980 178.575,450 aur (lingouri) ——— 1.026,005 aur (monete) ——— 8,144 disp. și trate consid. ca aur 751.041,535	1.237.806,114	1.245.806,114
165,271	Argint și diverse monede ————			206,379	198,399
111.967,854	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat ————			85.730,434	82.594,018
41.978,607	Efecte scontate ————			105.671,202	106.121,317
8.042,556	{ 24.119,500 Imprumuturi pe efecte publice ——— 32.042,900 53.552,300 Impr. pe ef. publ. în ct. curent 60.483,600 17.859,107 35.693,193 din cari nu s'au ridicat lei: 50.096,682 30.386,918 }			61.679,755	62.429,818
1.427.731,153	Imprumutul Statului de 15 milioane fără dobândă (1901) ————			8.042,556	8.042,556
—	Imprumutul în cnt.-c. pe bonuri de tezaur aur (1914—1918) ————			1.591.642,857	1.591.642,857
—	Impr. în Cont-Curent pe bonuri de tezaur aur fără dobândă (1919)			1.495.676,5 3	1.495.676,533
8.594,939	Impr. Statului în Cont-Curent pe bonuri de tezaur aur fără dob. (1919)			50.000,000	345.000,000
11.997,418	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor ————			24.247,745	24.808,112
32.645,277	Efectele capitalului social ————			11.997,418	11.997,418
3.813,181	Efectele fondului de rezervă ————			32.645,277	32.645,277
6.726,337	Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprim ————			3.813,181	3.813,181
1.110,957	Imobile ————			6.780,114	6.780,114
761,914	Mobilier și mașini de imprimare ————			1.161,956	1.161,956
433.716,281	Cheltuieli de administrațiune ————			3.832,002	3.866,785
34.153,063	Conturi curente ————			14.597,960	6.599,989
84.538,191	Conturi de valori ————			57.051,501	36.224,715
	Conturi diverse ————			70.109,095	70.813,501
3.010.476,098				4.862.692,079	5.136.212,660 1)
PASIV					
12.000,000	Capital ————			12.000,000	12.000,000
49.318,598	Fond de rezervă ————			52.491,384	52.491,384
7.189,190	Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprimare ————			7.712,574	7.712,574
2.360.903,287	Bilete de bancă în circulațiune ————			3.710.891,575	3.744.972,717
9.609,347	Profit și pierdere ————			8.184,893	8.184,893
694,631	Dobânzi și beneficii diverse ————			3.386,143	3.561,194
199.812,035	Conturi curente și recepise la vedere ————			682.362,309	945.899,520
370.949,010	Conturi diverse ————			385.663,201	361.390,378
3.010.476,098				4.862.692,079	5.136.212,660 1)
Efecte și alte valori de restituit					
2.051.450,690	13/26 Oct. 1918	25 Octomvrie 1919	}	3.629.948,348	4.631.470,781
	204.889,558	Efecte și alte valori în păstrare ——— 208.091,225			
	1.600.000,000	Bon. de tez. aur în gaj pentru Impr. Stat. 4.100.000,000			
	246.561,132	Efecte în gaj și în păstrare provizorie 323.379,556			
	Conturi de ordine ————			137.776,818	137.811,818
2.051.450,690				3.767.725,166	4.769,282,599

Taxa: Seont 5%, Dobânda 6%.

1) Totalurile generale din această situațiune au fost reduse cu valoarea efectelor și a altor valori primite fie în garanție pentru diverse împrumuturi, fie în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat.

BANCA AGRARĂ.

Prospect.

Pentru executarea dispozițiilor Decretului lege pentru reforma agrară, în temeiul decretului-lege pentru Banca Agrară și pentru îndrumarea și sprijinirea politicii agrare a Țării, se înființează cu sediul în Cluj, pe timp nedeterminat societatea anonimă «Banca Agrară» cu un capital societar de 50,000,000 Lei, împărțit în acțiuni înscrise pe nume, în valoare nominală de câte 1000 Lei. Plata se poate face sau în Lei sau în Coroane, socotit Leul cu 2 Coroane

Capitalul până la 50,000,000 Lei, care ar rămâne neacoperit, va fi subscris de Consiliul Dirigent.

La subscriere sunt de a se plăti de fiecare acțiune câte 300 Lei și ca spese de fondare câte 50 Lei. Ratele următoare se vor plăti la termenele hotărâte de Consiliul de administrație.

Transcrieri de acțiuni se pot face numai cu prea'abila învoire a Consiliului de administrație, vizate de Comisarul guvernului. Ca termen ultim de subscriere a capitalului se fixează ziua de 25 Noembrie 1919.

Fondatorii, își rezervă dreptul să numească pentru primul period de 3 ani, 3 din 4 părți a membrilor consiliului de administrație (Direcțiune), alcătuit de cel puțin 16 și cel mult 32 de membrii, care la rândul lor, în întregime vor alege: un director general și 5 directori încredințați cu conducerea celor cinci direcțiuni, provăzute în statutele aprobate de Consiliul Dirigent. Sub presidenția Directorului general cei cinci directori vor alcătui Direcțiunea (Comitetul executiv).

Comitetul de Censori (comitetul de supraveghiere) se alcătuieste din cel puțin 10 și din cel mult 15 membri, dintre cari 2 din 3 părți îi alege, adunarea generală.

În scopul controlului, ca operațiunile «Băncii agrare» relativ la expropriere și împărțire cu pământ să se facă conform Decretului-lege și a ord. pentru reforma agrară, Consiliul Dirigent numește la Banca agrară:

a) un comisar guvernial cu drepturi de control asupra operațiunilor în legătură cu reforma agrară.

b) a patra parte a membrilor în consiliul de administrație.

c) două din cinci părți a censorilor (comitetul de supraveghiere).

Pentru înlesnirea operațiunilor împreunate cu exproprierea și împărțirea cu pământ, statul prin Consiliul Dirigent pune la dispoziția Băncii Agrare suma de 25,000,000 Lei, fără dobândă, precum și obligațiunile de răscumpărare a pământului în sumele trebuincioase, în preț alpari, cu 5% dobândă.

Pentru acoperirea speselor împreunate cu lucrările de expropriere și împărțire de pământ date Băncii Agrare prin Decretul lege pentru Reforma Agrară — Banca Agrară folosește fondul, ce se creiază în acest scop, din contribuțiunile de 25% (art.

7 din Decretul-lege R.-A.) predând statului surplusul rămas după acoperirea acestor spese.

Subscrierile de acțiuni se pot face la toate băncile și instituțiunile fixate de fondatorii Băncii Agrare. Locurile de subscripție și plată sunt publicate în fiecare județ.

Dreptul selecționării subscrierilor făcute îl exercită fondatorii.

Statul va beneficia, până vor fi în curs executoriu operațiuni decurse din dispozițiile Reformei Agrare, de 10% din profitul curat al băncii, socotit după detragerea dividendei de 5% a capitalului societar și dotarea fondului de rezervă cu 20% a profitului curat, rămas după dividenda statutară.

Fondatorii răspund solidar pentru sumele încurse și pentru gestiunea întreagă până la constituirea legală a societății.

FONDATORII:

«Solidaritatea», Federala institutelor financiare, Sibiu.

Banca «Albina» Sibiu.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Sibiu.

Banca «Victoria», Arad.

Banca «Timișana» Timișoara.

Banca «Bihoreana» Oradea-mare.

Banca «Ardelana» Orăștie.

Banca «Patria» Blaj.

Banca de asig. «România», Sibiu.

Consistorul gr. or. din Sibiu.

Capitul gr. cat. din Blaj.

Consistorul gr. or. din Arad.

Capitul gr. cat. din Oradea-mare.

Consistorul gr. or. din Caransebeș.

Capitul gr. cat. din Gherla.

Capitul gr. cat. din Lugoj.

Consistorul gr. or. din Oradea-mare.

Consistorul gr. or. din Ciuj.

Anton Mocsonyi, mare propr., Bulci.

Dr. Teodor Mihalyi, mare propr. Dej.

Dr. Iancu Meșianu, mare propr., Zernești.

Dr. Valer Moldovan, adv., Turda.

Dr. George Popescu, dir. de bancă, Turda.

Dr. Gavriil Tripon dir. de bancă, Bistrița.

Dr. Ioan Vaida, mare propr., Olpret-Dej.

Dr. Aurel Cioban, propr., Lipova.

Dr. Stefan Roșianu, prof., Blaj.

Dr. Valentin Poruțiu, prefect, Cluj.

Ioan I. Vulcu, com., Orăștie.

Dr. Laurențiu Popp, adv., Abrud.

Iosif Popescu, dir. de bancă, Cluj.

Dr. Ioan Nedelcu, adv., Oravița.

Axente Secula, propr., Șiria.

Dr. Leo Parasca, medic, Hațeg.

Dr. Vasile Preda, adv., Sibiu.

Dr. Ioan Marghita, adv., Geoagiul de jos.